

UN TOPONIM DE ORIGINE SLAVO-BULGARĂ DIN CENTRUL MOLDOVEI: *BÂRNOVA*

DRAGOȘ MOLDOVANU*, DANIELA BUTNARU*

Obiectivul prioritar al vechilor școli lingvistice românești a fost elucidarea aspectelor necunoscute ale istoriei naționale din perioada „întunecatului ev mediu”. S-au depus eforturi considerabile care, nu de puține ori, s-au concretizat în soluții verosimile, dacă nu pe de-a întregul convingătoare. Dublate de cercetări ale istoricilor, aceste preocupări etnogenetice au generat concluzii ferme, transformate cu ușurință din ipoteze în dogme. Noua lor condiție s-a impus în „lumea celor ce nu cuvântă” a receptorilor de cultură pasivi, devenind un factor de rezistență la ideile noi, indiferent de calitatea argumentării lor. Pentru a nu părea pur teoretice, aserțiunile noastre vor fi susținute de prezentarea critică a unei dogme lingvistice, aceea a originii estice exclusive a toponimiei slave din Moldova.

Creatorul acestei dogme a fost reputatul slavist clujean Emil Petrovici. În două studii de referință, prin care urmărește reflexele toponimice ale unor fenomene caracteristice pentru slava estică, polnoglasia și schimbarea lui *g* în *h*, Petrovici ajunge la concluzia că în Moldova nu există corespondente slave sudice ale acestor fonetisme. Prin sondaje etimologice, el extinde concluzia la toponimele care, pe baza altor fenomene fonetice, ar putea trece drept creații slavo-bulgare, și emite o generalizare imprudentă: „E însă greșită afirmația [lui Iorgu Iordan] că în toată Moldova există toponimice slave [...] de tip slav meridional sau bulgar” (Petrovici 1960: 58). Dacă acestea s-ar fi menținut, mai spune Petrovici, atunci ele s-ar regăsi în numele de râuri și de localități importante, constituind toponimia majoră a provinciei (*ibidem*: 59). Admiterea unor etimologii din slava sudică ar însemna, implicit, acceptarea ideii expansiunii primului imperiu bulgar (secolele al IX-lea–al XI-lea) în partea inferioară a acestei provincii, pe care arheologii moldoveni refuză cu strășnicie să o accepte, raliindu-se implicit la concluzia lui Petrovici.

Dar demonstrația lingvistului clujean dovedește „un esprit géométrique”, pentru a uza de distincția lui Blaise Pascal, iar nu „un esprit de finesse”, indispensabil

* Institutul de Filologie Română „Alexandru Philippide” al Academiei Române, Str. Th. Codrescu, nr. 2, Iași, România.

unei examinări obiective a chestiunii. El forțează interpretarea, refuzând să accepte o serie de „excepții” care i-ar submina concluzia. Astfel, în cazul hidronimului *Slănic*, care prezintă metateza bulgărească a silabei în locul polnoglasiei (*Soloneț*), el presupune că s-a folosit un apelativ românesc *slănic*, cu sensul de ‘pârâu cu apă sărată’, și că denominatorii au fost români (Petrovici 1962: 10). O astfel de ipoteză blochează pur și simplu cercetarea, pentru că ar conduce la o negare *de plano* a toponimiei slave, considerată a fi formată de la apelative românești de origine slavă dispărute. Un argument suplimentar împotriva supoziției lui Petrovici îl oferă însă arheologul Maria Comșa, care a arătat în mod convingător, după părerea noastră, că în Vrancea exista, în secolele al IX-lea–al X-lea, un cnezat bulgar care asigura transportul sării de la Slănicul Moldovei la Dunăre și apoi în Balcani (Comșa 1987: 42). Este o opinie singulară în arheologia contemporană, care nu s-a bucurat, din câte știm, de susținerea altor specialiști în acest domeniu.

De asemenea, Petrovici scapă din vedere toponimele de origine veche bulgară certă, care implică velara *g* în locul fricativei *h*, precum *Agârcia*, care desemnează un afluent drept al Bistriței lângă Piatra-Neamț. Hidronimul include, după prepoziție, derivatul **Gărĉja* ‘valea Grecului’, de la bg. *gărk* ‘grec’ cu sufixul posesiv *-ja*, de mare productivitate în epoca limbii bulgare vechi (TTRM, II₁: 6). Corespondentul ucrainean al etimonului bulgăresc ar fi fost *hrek*.

În al treilea rând, Petrovici avansează ipoteze diacronice care nu se confirmă. Astfel, el explică just hidronimul *Miletin* prin evoluția slavă estică a vocalei nazale *ǫ* la *ea*, atestată în documente (*Mileátin*) și crede că și în cazul *Zeletinului* evoluția va fi fost similară (Petrovici 1960: 59). În realitate, forma **Zeleátin* nu a existat, ci doar *Zeletín*, cu evoluția bulgărească a nazalei anterioare la *e* și cu accentul pe sufix, iar nu pe temă (TTRM, II₁: 456).

În sfârșit, Petrovici își bazează demonstrația exclusiv pe isofone, ignorând isolexele, care pot avea și ele o relevanță certă. Este cazul toponimului *Bârnova*, pe care îl vom analiza în continuare. El se află în centrul unui câmp toponimic din partea de sud a Iașilor, denumind cursul superior al pârâului Nicolina (*Valea Bârnovei* sau *Pârâul Bârnovei*), cu lunca din apropiere (*Lunca Bârnovei*), o mănăstire (*Mănăstirea Bârnova*) ctitorită de Barnovschi-Vodă sub *Dealul Bârnovei*, unde se afla și moșia mănăstirii (*Înconjurătoarea Bârnovei*), un sat *Bârnova*, o poiană (*Poiana Bârnovei*), o pădure (*Pădurea Bârnova*) etc. Numărul mare al derivatelor toponimice îi conferă câmpului respectiv o consistență care îi confirmă vechimea, deși atestările lor sunt târzii, începând din prima jumătate a veacului al XVII-lea.

În perioada medievală au apărut în Moldova câteva omonime, explicabile prin transfer de nume. Unele desemnau moșii ale mănăstirii, pe care s-au înființat localități: *Bârnova*, fost sat în partea de sud-est a satului Păunești din județul Vrancea (TTRM, I₁: 94/1) și *Bârnova* (la 1839: *Cotuna Bârnovii*), fost sat lângă Popeni, județul Bacău (*ibidem*). Un alt fost sat *Bârnova* se afla în partea de nord-vest a Șcheiei de lângă Suceava și fusese înființat pe moșia dăruită de Miron Barnovschi unei alte mănăstiri, Dragomirna, așa cum rezultă din documentul de

confirmare de la 1654 (Balan 1934: 140); este de crezut că numele moșiei îl prelua pe acela al mănăstirii ctitorite de domnitor. Ca și derivarea cu sufixe, transferul de nume reprezenta o probă juridică de proprietate, la care recurgeau, în mod frecvent, atât boierii, cât și mănăstirile.

Toponimul primar a făcut obiectul unor etimologii mai mult sau mai puțin inspirate. După Mihai Lozbă (1982: 204–205), acceptat de C. Cihodaru 1983: 378), *Bârnova* ar fi traducerea slavă a rom. *Muncelul*, care prin secolul al XVI-lea desemna, cu forma de pl. *Munceii*, locul de pe lângă satul Bârnova. Tema ar fi fost sl. com. *bīrd-* ‘deal’ cu suf. *-īno* (cf. rus. *berdnyj* ‘loc deluros’) și *-ov(a)*: **bīrdīnova* ‘care se află în locuri deluroase’ > **berdnova* > *Bârnova* (cu *-rdn-* > *-rn-*). Chiar dacă lășăm la o parte dificultatea fonetică, trebuie spus că dubla sufixare slavă nu este posibilă formal și nu se justifică semantic. Iordan (1963: 69) raportează *Bârnova* la un sl. *brn(a)* ‘noroi, murdărie’, iar V. Frățilă (1987: 127–128; idem 2011: 109–110) reia această etimologie, prin care explică și oiconimul *Bârna*, din județul Timiș, precum și hidronimul *Bârnița* din județul Caraș-Severin, de la v. sl. **brъna* ‘noroi; argilă; lut’, păstrat doar în limbile slave de sud. Sprijinită pe isolexa slavă construită de Jurgen Udolph (1982: 566), această ultimă etimologie merită să fie dezvoltată.

Judecând după sufixul adjectival *-ova*, specializat în formarea de hidronime de la baze substantivale, nucleul câmpului a fost valea (sl. *dolina*), cu care se acordă în gen. Baza derivatului era, foarte probabil, un v. bg. *brъna* sau *brъna* ‘mocirlă, lut’, atestat în paleoslavă cu ambele ieruri (Ѡ și ѡ) în poziție tare, alături de derivatele *БРЪНАЖЕ/БРЪНЪЖЕ* sau *БРЪНЪНЪ* ‘mocirlos, lutos’ (Miklosich 1862–1865: 46; Berneker 1913: 95; Mladenov 1941: 44; Sadnik, Aitzetmüller 1975: 155–156). Vocalizarea ierurilor s-a produs în vechea bulgară prin secolul al XI-lea: din ierul mic intens (Ѡ) a rezultat un *e*, iar din ierul mare intens (ѡ) o vocală apropiată ca timbru de *ă* românesc. Păstrat dialectal în bulgară, în forma *brene* ‘mocirlă, murdărie’, în sârbo-croată în forma *brīna* (< **bryna*) ‘mlaștină, mocirlă’, el a dat naștere la numeroase toponime în limbile slave de sud și de vest (Miklosich 1927: 231; Rozwadowski 1948: 12–18; Šmilauer 1970: 43; SLPR 1974: 396–397; Matijašić 1973–1974: 73; Udolph 1979: 499–501; idem 1982: 566–570). Încă din epoca veche coexistau în bulgară două forme: cu și fără metateză. Ambele variante s-au păstrat în toponime precum *Bārnik* (în Prilepsk) și *Zabārnika* (în Pirdop), alături de *Brenica* (în Beloslatinsk), cf. BER 1971: I, 76. La nivel popular, cuvântul nu a fost cunoscut în limbile slave de est. El a pătruns ca un cultism în slava bisericească rusă din secolul al XI-lea în ambele variante bulgărești, cu și fără metateză: *brъnije* (*bernije*) și *brъnije*, pe de o parte, *brъnije* (*brenije*) și *brъnije*, pe de alta (SLPR 1974: I, 396); înțelesul era acela din paleoslavă: ‘mocirlă, lut; nămol, mâl’.

Ca și în cazul reconstrucției din slava comună, care implică variante cu și fără metateză (*ibidem*: I, 396–397), putem admite și noi că varianta v. bg. cu metateză (**Bernova*/**Bārnova*) putea fi originară sau că metateza se putea produce mai târziu în limba română de la un **Brenova*/**Brānova*. Varianta cu *ă* < ѡ s-ar fi

menținut ca atare, iar cea cu $e < \mathfrak{h}$ ar fi suferit o evoluție fonetică pe terenul limbii române. Sub influența labialei dure, vocala anterioară e a devenit \mathfrak{a} (*Bârnova*) – formă atestată în documente și menținută în norma oficială, ca tradiție grafică, până spre sfârșitul secolului al XIX-lea (TTRM, I₁: 94/1). Ulterior, vocala medială urmată de o consoană implozivă a evoluat la \mathfrak{a} .

Acceptând soluția etimologică prezentată de noi, vom admite și faptul că *Bârnova* a fost numele vechi al văii numite mai târziu, de către vorbitorii de limbă ucraineană, *Micolina*, de la numele de persoană *Mikola* cu suf. *-ina* (TTRM, II₁: 285–286). Prezența acestor vorbitori este confirmată de toponimul *Hlincea*, din aceeași microzonă, al cărui radical este un derivat diminutival de la ucr. *hlina* ‘lut’, anume *hlinka* (Petrovici 1960: 48). Palatalizarea velarei s-a produs, desigur, prin derivare toponimică cu sufixul posesiv *-ja*. Motivarea geografică a hidronimului *Bârnova* este confirmată de compoziția solului, relevantă de geografi (Obreja 1979: 25).

Dar cum se face că numele ucrainean al afluentului Bahluiului a reușit treptat să se impună, devenind astăzi singurul cunoscut, pentru întregul curs, de către majoritatea populației din zonă? În a doua jumătate a secolului al XVII-lea, *Pârâul Bârnovei* continua să desemneze și cursul inferior al apei. Acest lucru rezultă din relatarea luptei dintre Ghica-Vodă și Constantin Șerban, făcută de M. Costin (COSTIN: 190–191), unde se amintește „pârâul carele să desparte den Pârâul Bârnovei și vine pre supt Galata de Sus”; sau dintr-un document de la 1680, unde se vorbește despre „un loc de moară ce iaste în șes, lângă grădina cea domnească a răposatului Vasilie-Vodă, în Pârâul Bârnovei, în loc domnescu, în hotarul târgului Iașilor” (Caproșu 2000: 475). S-a observat că restrângerea hidronimului vechi la cursul superior al unei ape curgătoare, unde se menține vreme îndelungată, este o evoluție deseori întâlnită în hidronimia europeană (Lebel 1956: 332, 352), inclusiv în cea balcanică (Boeglin 1966: 49). Și la noi s-au remarcat situații similare, mai ales în Transilvania (Frățilă 2011: 39). Discontinuitatea desemnatului reflectă deci un decalaj cronologic, întărind ipoteza originii diferite a celor două denumiri.

Chiar dacă arheologia nu a reușit să producă, până în prezent, probe suficiente ale extinderii în Moldova a influenței culturii materiale slavo-bulgare, sunt totuși indicii care o confirmă. În complexul arheologic Hlincea II s-a descoperit o piesă care a determinat-o pe Maria Comșa să includă localitatea în harta provizorie a monumentelor relevante pentru expansiunea imperiului bulgar la nordul Dunării în secolele al IX-lea–al X-lea (Comșa 1960: 76–77). Așadar, ipoteza lingvistică, formulată de noi, și cea arheologică, a Mariei Comșa, deși contrazic un punct de vedere evasioficial, se susțin reciproc: la sud de Iași era limita superioară a pătrunderii slavilor bulgari în Moldova, înainte de a-și face apariția și aici slavii estici.

Ascendența etnolingvistică a hidronimului *Bârnova* ar putea fi pusă la îndoială de prezența unor toponime omofone în nord-estul Țării Moldovei, localizate în bazinul mijlociu al Nistrului. Primul este un oiconim din fostul ținut al Hotinului (astăzi în raionul Kelmenci, regiunea Cernăuți), numit și *Bârnova de Sus* (Arbore 1904: 30). Este atestat la 1588 ca село **Брънов** ‘satul Bârnul’ (DIR, A, XVI–III: 398), formă corectată nejustificat de editorul DRH, A, VIII: 354 în **Брънов(а)**. Dar fără

desinența *-a* din sufix apare și în documente din anii 1586 și cca 1588 (DRH, A, VIII: 109, 353) – ultima cu metateza românească **БЪРНОВ**. Avem a face cu un derivat posesiv slav de la un nume de persoană *Brăn-/Bărn-*, apărut ca o scurtare din *Branimir* sau *Branislav*, cf. bg. *Brăno, Brănev, Brănjo* (Ilčev 1969: 90), rom. *Bârnea*, pe care îl regăsim și în numele hatmanului lui Despot-Vodă, *Brănov* sau *Barnovshi* (Sturdza 2004: 351). O vale din județul Soroca este cunoscută ca *Bernul* de rusofoni (cu *e = â*) și ca *Bârnulea* de românii din zonă (Arbore 1904: 30). De la numele satului *Bărnov* a apărut și acela al apei din vecinătate, *Bârnova*, printr-o derivare flexionară (ca să uzăm de terminologia Evei Rzetelska-Feleszko 1982: 343, cu exemplul polonez *Bytow* oiconim → *Bytowa* hidronim); cu timpul, cel de-al doilea l-a suplantat pe cel dintâi.

Un alt sat *Bârnova* (de Jos) din fostul ținut Soroca se află la est de orașul Ocița. Numele său vechi a fost *Cusareu*, menționat în câteva acte false din secolul al XVI-lea (DRH, A, VII: 700–701, anii 1581 și 1582) și, indirect, prin perifraza „satul unde a fost Cuseară”, din documentul original de la 1437 (DRH, A, I: 246). Numele nou apare la 1632 în forma *Bărnov<a>*, cu întregirea nejustificată a editorului (DRH, A, XXI: 209). Deși legătura dintre cele două Bârнове nu ne este clară, putem admite că oiconimele erau derivate cu sufixul posesiv *-ov* de la un nume de persoană, fiind create după un model formativ frecvent folosit în vechea toponimie slavă estică.

Baza lexicală a hidronimului *Bârnova* nu pare să fi fost necunoscută românilor din Moldova. Cercetarea dialectologică a reușit să descopere în zona Bicazului termenul entopic *bârnă* cu un sens apropiat de acela al etimonului său vechi bulgar: ‘loc mai umed, în vecinătatea apelor, a pâraielor, loc bun de imaș’ (EVB: 24). Dar dacă baza putea fi și românească, sufixul *-ova* este un indiciu incontestabil al faptului că denominatorii erau slavi.

Deși necunoscut graiurilor, se crede că baza ***БРЪН-** va fi existat și în spațiul lingvistic ucrainean, așa cum par să o dovedească hidronime, precum *Bronci, Broń, Bronica, Brannicja, Bronic'kij* (Udolph 1982: 569–570, cf. Stryżak 1963: 35–36), rus. *Bronnaja* (SLPR, I: 397). Vocalizarea în *o* a ierului **ѣ** în poziție intensă este o caracteristică definitivă a slovei estice comune, care nu ar fi permis evoluția formală a hidronimului moldovenesc *Bârnova*.

Hidronimele din spațiul lingvistic ucrainean conținând un *-y-* tematic, precum *Brynowka/Bryńiuka*, citat de Rozwadowski (1948: 15) și de Rudnyčyj (1962: 39), relevă evoluția la *ə* (*y*) a vocalelor ultracurte, proprie limbii polone, care concordă cu cea românească, dar fără a o putea influența.

BIBLIOGRAFIE

- Arbore 1904 = Zamfir Arbore, *Dicționarul geografic al Basarabiei*, București, Atelierele Grafice I.V. Socec.
 Azetelska-Feleszko 1982 = Ewa Azetelska-Feleszko, *Inflectional Derivation in Onomastics*, în *Proceedings of the thirteenth International Congress of Onomastic Sciences*, II, Warszawa, Państwowe Wydawnictwo Naukowe.
 Balan 1934 = Teodor Balan, *Documente bucovinene*, vol. II, Cernăuți, Institutul de Arte Grafice și Editură „Glasul Bucovinei”.

- Berneker 1913 = Erich Berneker, *Slavisches etymologisches Wörterbuch*, I, Heidelberg, Carl Winter's Universitätsbuchhandlung.
- Boeglin 1966 = Yves Edouard Boeglin, *Les noms de rivières de la Serbie et du Monténégro*, în *Proceedings of the eight International Congress of Onomastic Sciences*, Haga.
- Caproșu 2000 = Ioan Caproșu, *Documente privitoare la istoria orașului Iași*, vol. II, Iași, Editura Dosoitei.
- Chișvari-Comșa 1960 = Maria Chișvari-Comșa, *Câteva date arheologice în legătură cu stăpânirea bulgară în nordul Dunării în secolele IX–X*, în *Omăgiu lui Constantin Daicoviciu cu prilejul împlinirii a 60 de ani*, București, Editura Academiei.
- Cihodaru 1983 = C. Cihodaru, *Date toponimice relative la procesul de romanizare a populației dintre Carpați, Dunăre și Nistru*, în „Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie «A.D. Xenopol»”, XX.
- Comșa 1987 = Maria Comșa, *Un drum care lega ținutul Vrancei de Dunăre și existența unui cnezat pe valea Putnei în secolele IX–X*, în „Vrancea”, V–VII.
- Frățilă 1987 = Vasile Frățilă, *Lexicologie și toponimie românească*, Timișoara, Editura Facla.
- Frățilă 2011 = Vasile Frățilă, *Studii de toponimie*, Cluj-Napoca, Editura Dacia.
- Ilčev 1969 = Stefan Ilčev, *Rečnik na ličnite i familni imena u bălgarite*, Sofia, Editura Academiei.
- Iordan 1963 = Iorgu Iordan, *Toponimia românească*, București, Editura Academiei.
- Lebel 1956 = Paul Lebel, *Principes et méthodes d'hydronymie française*, Dijon, Imprimerie Bernigaud et Privat.
- Lozbă 1982 = Mihai Lozbă, *Toponime și entopice dacoromâne în textele slavone din Moldova*, în Elena Lința (coord.), *Din istoricul slavisticii românești*, București, f.e.
- Matijašić 1973–1974 = Fahra Matijašić, *Istorijski toponim Brëna*, în „Onomastika Jugoslavica”, 3–4.
- Miklosich 1862–1865 = Fr. Miklosich, *Lexicon palaeoslovenico-graeco-latinum emendatum auctum*, Viena, Guilelmus Braumueller.
- Miklosich 1927 = Franz Miklosich, *Die Bildung der slavischen Personen- und Ortsnamen*, Heidelberg, Carl Winters Universitätsbuchhandlung.
- Mladenov 1941 = Stefan Mladenov, *Etimologičeski i pravopisen rečnik na bălgarskija knižoven ezik*, Sofia, Christo G. Danov.
- Nicu 1991 = Vladimirt Nicu, *Localitățile Moldovei în documente vechi*, I–II, Chișinău, Editura Universitas.
- Obreja 1979 = Alexandru Obreja, *Dicționarul geografic al județului Iași*, Iași, Editura Junimea.
- Petrovici 1960 = Emil Petrovici, *Toponimice slave de est pe teritoriul Republicii Populare Române*. I. *Toponimice prezentând h provenit din g*, în „Romanoslavica”, IV.
- Petrovici 1962 = Emil Petrovici, *Toponimice slave de est pe teritoriul Republicii Populare Române*. II. *Toponimice cu polnoglasië*, în „Romanoslavica”, VI.
- Rozwadowski 1948 = Jan Rozwadowski, *Studia nad nazwami wód słowiańskich*, Kraków, Polska Akademia Umiejętności.
- Rudnyčkyj 1962 = J. B. Rudnyčkyj, *Geographical Names of Boikovia (Middle Carpathians)²*, în „Onomastica” (Winnipeg), vol. XXIII–XXIV.
- Sadnik, Aitzetmüller 1975 = Linda Sadnik, Rudolf Aitzetmüller, *Vergleichendes Wörterbuch der slavischen Sprachen*, I, Wiesbaden, Otto Harrassowitz.
- Skok 1971 = Petar Skok, *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, I, Zagreb, Jugoslavenska Akademija Znanosti i Umjetnosti.
- Stryžak 1963 = O.S. Stryžak, *Nazvy ričok Poltavščyny*, Kiev.
- Sturdza 2004 = Mihai Dim. Sturdza, *Familiile boierești din Moldova și Țara Românească*, vol. I, București, Editura Simetria.
- Šmilauer 1970 = Vladimír Šmilauer, *Handbuch der slavischen Toponomastik*, Praga, Československé akademie věd.
- Udolph 1979 = Jürgen Udolph, *Studien zu slavischen Gewässernamen und Gewässerbezeichnungen. Ein Beitrag zur Frage nach der Urheimat der Slaven*, Heidelberg, Carl Winters Universitätsverlag.
- Udolph 1982 = Jürgen Udolph, *Südslavische Appellativa in nordslavischen Namen und ihre Bedeutung für die Urheimat der Slaven*, în *Proceedings of the thirteenth International Congress of Onomastic Sciences*, II, Warszawa-Kraków, Nakładem Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Sigle

- BER = *Bălgarski etimologičen rečnik* (redactori Vl. Georgiev, Iv. Gălăbov, J. Zaimov, St. Ilčev), I, Sofia, Bălgaskata Akademija na Naukite, 1971.
- COSTIN = Miron Costin, *Opere* (ed. P.P. Panaitescu), București, Editura de Stat pentru Literatură și Artă, 1958.
- DIR, A, XVI-III = *Documente privind istoria României*. A. Moldova, Veacul XVI, vol. III, București, Editura Academiei, 1951.
- DRH, A, I, VII, VIII, XXI = *Documenta Romaniae Historica*, vol. I (1975), VII (2012), VIII (2014), XXI (1971), București, Editura Academiei.
- EVB = *Etnografa Văii Bistriței, zona Bicz, Piatra-Neamț*, 1973.
- SLPR = *Słownik prasłowiański*, I, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk, Zakład Narodowy imienia Ossolińskich wydawnictwo Polskiej Akademii Nauk, 1974.
- TTRM, I₁ = *Tezaurul toponimic al României. Moldova*, vol. I, *Repertoriul istoric al unităților administrativ-teritoriale (1772–1988)*, partea 1, coordonator Dragoș Moldovanu, București, Editura Academiei Române, 1991.
- TTRM, II₁ = *Tezaurul toponimic al României. Moldova*, vol. II, *Mic dicționar toponimic al Moldovei (structural și etimologic)*, partea 1, *Toponime personale*, autori Daniela Butnaru, Dinu Moscal, Ana-Maria Prisacaru, Vlad Cojocaru, coordonator Dragoș Moldovanu, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2014.

A SLAVONIC-BULGARIAN TOPONYM IN THE CENTER OF MOLDOVA: *BÂRNOVA***ABSTRACT**

The hydronym *Bârnova* is the centre of a toponymic field in the south of the city of Iași. The authors explain it from old bg. **br̃nova/*b̃rnova* or **br̃nova/*br̃nova* ‘muddy water’ and consider that it marks the northern limit of the Bulgarian Empire expansion in Moldova, in the 9th–10th centuries.

Keywords: *hydronym, toponym, toponymic field, old Bulgarian language, inflectional derivation in onomastic, toponym transfer.*